

Statistikk og uassistert fødsel – innspill til Sørnes' kronikk

Michael 2026; 23: 57-58

doi: 10.56175/michael.13077

Vi har med interesse lest gynekolog Torgrim Sørnes' kronikk [Mellom frihet og sikkerhet – fødselshjelpens unike dilemma](#) (1). Teksten fremstiller uassistert fødsel som et forsøk på å unngå [iatrogene](#) (2) skader i fødselsomsorgen, men med en høyere risiko for dårlig utfall.

Som tallgrunnlag henviser Sørnes til statistiske data fra en religiøs gruppe kalt *The Order of The Old Amish* i USA, som angivelig praktiserer hjemmefødsel uten jordmor. Han påstår at: «De [The Order of the Old Amish] har en noe høyere nyfødtdødelighet enn resten av landet (5,4 per 1000 fødsler versus 4,5 i den generelle populasjonen i USA).» Sørnes har ikke lagt ved referanse på dette i litteraturlisten, men etter noen undersøkelser har vi funnet igjen de eksakt samme tallene i [en studie](#) (3) med data fra en fødestue (birth center) betjent av både jordmor (nurse-midwife) og lege (family physicians), som tilbyr fødselshjelp til Amish-kvinner i Southwest Wisconsin, USA.

Studien stadfester riktignok innledningsvis at flertallet av fødslene i det aktuelle Amish-området foregår hjemme med en ikke-autorisert fødselshjelper (unlicensed birth attendant), men inneholder kun statistiske data for dødelighet i lege- og jordmorassisterte fødsler.

Hvis det er denne studien Sørnes har hentet tallene fra, har han misforstått funnene.

Det finnes ingen kvantitative studier fra høyinntektsland som måler nyfødtdødelighet for planlagt hjemmefødsel uten jordmor. Den statistiske risikoen for uassistert fødsel i denne konteksten, er ukjent.

Sørnes avslutter paradoksalt nok sin sterke og opprørende refleksjon over iatrogene skader med en etisk problematisering av de som er skånet fra nettopp iatrogene forhold ved å føde – og bli født – uten helsepersonell til stede.

Vi deler Sørnes' bekymring for overbehandling, og kan sympatisere med at da han «som obstetriker sto overfor en situasjon som endte galt, var den bitreste refleksjonen alltid: 'Dette ville ikke ha hendt hvis kvinnen hadde holdt seg hjemme.'» (1). Fødsel må få være en normal, fysiologisk prosess, ikke bare når den er uassistert.

Litteratur

1. Sørnes T. Mellom frihet og sikkerhet – fødselshjelpens unike dilemma. *Michael* 2025; 22: 212–218. <https://doi.org/10.5617/michael.12616>
2. Bruusgaard D. iatrogen. I: *Store medisinske leksikon*. <https://sml.snl.no/iatrogen> (9.10.2025)
3. Deline J, Varnes-Epstein L, Dresang LT et al. Low primary cesarean rate and high VBAC rate with good outcomes in an Amish birthing center. *Annals of Family Medicine* 2012; 10: 530–537. <https://doi.org/10.1370/afm.1403>

Helene Brekkenes Clarke
helenebrekkenes@gmail.com
sosiologistudent
tilsluttet Frifødselsnettverket

Anja Bache-Wiig Solberg
anbawiso@gmail.com
master i filosofi
tilsluttet Frifødselsnettverket